

NEKAZARITZA ETA ELIKADURA EKOLOGIKOA

Elikatzea, gosea kentzeaz gain, hezte da. Pertsonak era arduratsu eta kontzientean aukeratu behar dugun ekintza da. Jagoba MANTEROLA | ARGAZKI PRESS

Elikatu arduratasunez

Elikatzea ez da bakarrik jatea, sabela betetzea. Elikatzea, gosea kentzeaz gain, hezte da, pertsonak era arduratsu eta kontzientean aukeratu behar dugun ekintza da. Gainera, elikatzea eguneroko ekintza da, gutxienez egunean hiru bider errepikatzen dugun ekintza.

Kontsumitzaileok era arduratsuan jokatu behar dugu, kaltetuta dagoen egungo elikadura sistema aldatuz eta

alternatiba bilakatuz. Gure gorputza, etxea, herria, ingurua eta gizartea babestuz gure eguneroko ekintza eta erabakiekin. Horixe da Ortutik Ahora elkarteak artikuluon bitartez zabaldutako lan eta bizitzan behin eta berriz errepikatzen dugun “mantra”: elikadura arduratsu, kontziente, osasuntsu, iraunkor, bidezko eta sortzailea.

Hasieratik hasita, lehenengo artikuluhonekin, gizaki guztiok daukagun

erantzukizunari, gure elikadura sisteman daukagun ardurari egingo dioguso. Elikadura eta kontsumo arduratsua sustatu eta defendatzea gure erabakia da. Herritar moduan gure erantzukizuna da ingurugiroarekiko, gizartearen eta gure guranako errespetua bermatu eta bultzatzea.

Testu honi hasiera emateko erabili dugun lehen esaldia berreskuratuz, elikatzea ez da bakarrik jatea. Elikatzeak gure arreta osoa behar du, gure kontzientzia eta inplikazioa. Hala ere, pertsonen esku dago herriarena den elikadura burujabetza gogor eskuratu eta defendatzea. Era askean eta arduratsun osoz erabakitzea non kontsumitu, zer kontsumitu eta nola kontsumitu. Herrian kontsumitzea, ekologikoa kontsumitzea, sasoikoa kontsumitzea, osasungarri kontsumitzea (barazki fresko

gehiago, proteina animal gutxiago), hondakinak murriztea (ontziratutako produktuak, aprobetxamendua)... gure erabakiak izan beharko lirateke.

Dena den, gure konpromisoa ez da nahikoa sistema oso bat aldatzeko, gobernu eta arduradunen konpromisoa eta inplikazioa ere indarrez aldarrikatu behar dugu. Haien betebeharra baita gizartearen ongizatea ahalbidetzea eta interes ekonomiko hutsak alde batera utzita gaur egun jasanezin aurkeztzen den kontsumo eta elikatze sistema eraldatzea.

Jada, gizarteak, elikadura sistemaren aldaketaren beharra agerian utzi du. Eta nondik hasi elikadura sistema oso bat aldatzen? Hasiera-hasieratik, arazoaren funtsetik. Bidezko sistema bat ezarri. Esate baterako, lehenengo sektorearen prekaritatea saihestuz eta

Sasoiko eta bertako produktu fresko eta ekologikoak kontsumitzea praktika ona izan daiteke. Juan Carlos RUIZ | ARGAZKI PRESS

herrialdeetako landa mugak defendatuz. Nekazaritza ekologiko eta nekazaritza baserritar baten aldeko apustu erreala egin eta tokiko jasangarritasun ekonomikoa bermatu behar da.

GURE PLATERA GURE AUKERA

Dena den, gure mezuak positiboa izan nahi du, gauzak ondo egiteko aukera badago eta gure gizarteak ondo jokatzeke aukerak baditu. Horren adibide esanguratsuenetariko bat azkenaldi honetan Euskal Herriko hainbat eskolako jangeletan ezarritako ereduak eraldatzeko eramaten ari diren ekin-tza eta iniziatibak dira. Konpromisoarekin eta inplikazio osoz Gure Platera Gure Aukera plataforma sortu da, erakundeak erabaki egokiak hartzera bultzatu eta eskoletako sukaldeen gestioa gurasoen elkartearen esku uztea helburu duena. Plataforman, hezkuntza sistema osatzen duten aktore guztien parte hartzea bilatzen da: guraso elkarteak, jantokietako langileak, nekazariak... Guztiek batera lan eginez jantoki kolektiboak (eskola, egoitza eta ospitaleak barne, besteak beste), espa-

zio arduratsuagoak, iraunkorragoak eta adeitsuagoak bilakatzea da xedea. Jangelen egoera larria bada ere, gizarte antolatuta egin da eta prest dago hori guztiz aldatzeko.

Badaude praktika onen eredu diren hainbat eskola, Markinako Bekobenta edota Gernikako Allende Salazar eskola publikoak, adibidez. Hauetan, irizpide arduratsuagoak ezarri dira, kudeaketan, produktuetan eta kalitatean; sasoiko eta bertako produktu fresko eta ekologikoak, hezkuntza komunitatearen parte hartzea, familien parte hartzea, jantokiko batzordearen autogestioa edota jantokia benetako hezkuntza esparru bilakatzea.

Ortutik Ahora elkartekoek, Gure Platera Gure Aukera plataformaren kide eta Allende Salazar eskolako barazki ekoizle moduan, oso gertutik ezagutzen dugu Gernikako Allende Salazar eskola publikoaren kasua. 2016ko irailan, behin Hezkuntza Saileko baime-na lortuta, eskolako Gurasoen Elkarteak jantokiaren kudeaketa eta beronen eredua aldatzeko aukera izan zuen. Helburu zehatzekin ekin zitzaion alda-

ketari: umeen osasuna zaintzea, Urdai-baiko jasangarritasuna bermatzea eta tokiko lehen sektorea bultzatzea. Horretarako, eskolako Guraso Elkarteak eta sortu berria den JanTokikoa Urdai-baiko nekazari elkarteak, elkarlanean, eskualdeko egoera ezagutu eta eredu berri honen nondik norakoak aztertu eta koordinatzeko lanak aurrera eramantuzte.

Hortik aurrera, ugariak izan dira al-daketak eta hobekuntzak, eta lehenengo urtea igarota, balantzea oso positiboa izan da. Eskolako Guraso Elkarteak adierazi duenez, umeek jaten duten elikagaien kalitatea nabarmen hobetu da. Aldi berean, jantokiko langileen lan baldintzak mantendu dira, lan kargamantenduz. Bertako ekonomia bultzatu da, gaur egun Busturialdeko bost nekazari, Ortutik Ahora elkartekoak tartean, eguneroko barazki ekologikoen hornitzaileak dira. Hala, kalitatezko lanpostu berriak sortu dira, esate baterako, jantoki eredu berriaren kudeaketarako pertsona baten kontratazioa. Gainera, Guraso Elkartetik egiaztatutenez, «proiektuaren bideragarritasun ekonomikoa erakundeek eta familiek diru gehiagorik ipini gabe lortu da. Proiektuaren kudeatzaile den Guraso Elkarteak ez du irabazi asmorik eta zuzenean erosten ditu elikagaiak. Horrek bermatu du askoz diru gehiago zuzentzea elikagaiak erostera».

Bidea zaila da, baina baita oso polita ere. Akaso, ba al dago gauza politagorik gure umei janaria emateaz gain elikadura arduratsu, kontziente, osasuntsu, iraunkor, bidezko eta sortzaile ematea baino?

Posiblea da era arduratsuan elikatu eta kontsumitzea. Agintariekin araudia alda dezatela eta herritarrok arduratuz jola dezagula! Eredua aldatu, alternatiba badago!

Ortutik Ahora